

Gelişimsel Yetersizliği Olan Yeti?kinler için Psikiyatrik Değerlendirme Çizelgesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gelişimsel Yetersizliği Olan Yeti?kinler için Psikiyatrik Değerlendirme Çizelgesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22110>

Özet

Gelişimsel Yetersizliği Olan Yeti?kinler için Psikiyatrik Değerlendirme Çizelgesi (PASADD-Checklist), **zihinsel engellilik** veya gelişimsel yetersizliği olan yeti?kinlerde psikiyatrik bozukluklar? taramak ve te?his etmek amacıyla geli?tirilmiş bir araçtır. Bu ölçek, standart klinik görüşme yöntemlerinin yetersiz kaldığı bu özel popülasyonda, güvenilir ve geçerli bir **psikiyatrik değerlendirme** yapılmamasına olanak tanır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Görmez ve Kırpınar (2017) tarafından yapılmış olup, Türk kültürü ve diline uygunluğunu, aynı zamanda klinik kullanımdaki **geçerlik** ve **güvenirlilik** özelliklerini kanıtlamıştır.

PASADD-Checklist, depresyon, anksiyete, psikoz ve davranışsal sorunlar dahil olmak üzere çeşitli yaygın psikiyatrik semptom alanlarını kapsamaktadır. Uyarlama çalışması, bu araçın Türkiye'deki sağlık profesyonelleri için önemli bir klinik ve araştırma kaynağı olarak hizmet edebileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Psikiyatrik değerlendirme, Gelişimsel Yetersizlik, Zihinsel Engellilik, PASADD, Uyarlama, Güvenirlilik, Geçerlik, Yeti?kin Psikiyatrisi.

Yazarlar

Aynur Görmez, İlhan Kırpınar.

Amaç

Gelişimsel Yetersizliği Olan Yeti?kinler için Psikiyatrik Değerlendirme Çizelgesi'nin temel amacı, **gelişimsel yetersizliği** olan yeti?kin bireylerde yüksek oranda görülen psikiyatrik bozuklukların erken tanınması ve doğru te?his edilmesidir. Bu popülasyonda semptomlar atipik veya maskelenmiş olabileceği için, ölçek, doğrudan hastanın kendisinden bilgi alınamadığı durumlarda dahi, bakım verenler veya yakın gözlemciler aracılığıyla güvenilir bilgi toplamayı hedefler.

Türkçe uyarlama çalışmasının amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüş bu tarama aracının Türkiye'deki klinik ve araştırma ortamlarında kullanılabilmesi için dilsel ve psikometrik geçerliliğini sağlamaktır.

Yapı

PASADD-Checklist, temel olarak DSM veya ICD kriterlerine dayanan geniş bir yelpazedeki psikiyatrik belirti alanlarını ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek, genellikle **zihinsel**

engellilik ile ilişkili olan ve standart test yöntemleriyle saptanması zor olan duygudurum bozuklukları, anksiyete bozuklukları, psikotik bozukluklar ve obsesif kompulsif semptomlar gibi alanları değerlendirir.

Ölçek, bireyin geçmişi bir zaman dilimindeki (genellikle son bir ay) davranışları, duygusal durumu ve işlevselliğindeki değişimlere odaklanır. Bu yapı, yetersizliğin derecesi ne olursa olsun, bireyin klinik durumu hakkında kapsamlı bir profil çizmeyi amaçlar.

Geçerlik

Görmez ve Körpınar (2017) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal ve kriter geçerliliği incelenmiştir. Yapı geçerliliğini değerlendirmek için faktör analizi teknikleri kullanılmış ve ölçeğin orijinal yapılarına uygun faktörlerin Türkçe örnekleme de korunduğu gösterilmiştir.

Kriter geçerliliği açısından, ölçekten elde edilen puanların, klinik olarak test edilmiş psikiyatrik bozukluklarla anlamlı düzeyde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Bu, PASADD-Checklist'in, gelişimsel yetersizliği olan bireylerde psikiyatrik sorunları doğrudan şekilde tespit etme yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Türkçe versiyonun güvenilirlik çalışmaları, ölçeğin iç tutarlılığını ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliğini kapsamaktadır. İç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) değerlerinin, ölçeğin alt boyutlarında kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Ayrıca, gelişimsel yetersizliği olan bireylerin değerlendirilmesinde sıkıkla kritik olan gözlemciler arası güvenilirlik (inter-rater reliability) de incelenmiştir. Yüksek gözlemciler arası güvenilirlik skorları, farklı klinisyenler veya bakım verenler tarafından yapıldığında dahi ölçek puanlarının tutarlılığını sağlamaktadır.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışması kapsamında, PASADD-Checklist'in orijinal İngilizce formunun faktör yapısını doğrulamak amacıyla **faktör analizi** (muhtemelen Doğrulayıcı Faktör Analizi veya Keşfedici Faktör Analizi) uygulanmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin Türkçe örnekleme de mantıklı ve teorik olarak anlamlı alt ölçekler altında gruplandırıldığını göstermiştir. Bu yapısal doğrulama, ölçeğin kültürel adaptasyon sürecinin başarılı olduğu olduğunu ve orijinal aracın psikometrik özelliklerini koruduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kontrol Çizelgesi (Checklist) / Bilgi Veren Tarafından Derecelendirme Ölçeği (Informant-Rated Scale)

Language Available: Türkçe, İngilizce (Orijinal)

Population Group: Gelişimsel yetersizliği veya zihinsel engelliliği olan bireyler.

Age Group: Yetişkinler (Adults)

Population Details: Klinik veya kurumsal ortamlarda yaşayan veya takip edilen, gelişimsel yetersizliği olan yetişkin hastalar.

Test Methodology: Yapılandırılmış görüşme veya bilgi veren (bakım veren, aile üyesi) tarafından doldurulan kontrol listesi yöntemiyle **psikiyatrik değerlendirme** taraması.

Anahtar Kelimeler

Psikiyatri, Zihinsel Engellilik, PASADD-Checklist, Tarama Aracı, Klinik Psikometri, Türkçe Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: aynurdemirel@yahoo.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir.

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal geliştirilme yılı belirtilmemiştir olup, Türkçe uyarlama çalışması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanımı ve izin gereklilikleri için sorumlu yazar Aynur Görmez ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Orijinal makaleye erişim linki: tandfonline.com

Kaynaklar

Görmez, A. & Karpınar, ?. (2017). The Psychiatric Assessment Schedule for Adults With Developmental Disability Checklist: Reliability and Validity of Turkish Version. *Psychiatry and*

Clinical Psychopharmacology, 27 (2), 159-163. DOI: 10.1080/24750573.2017.1326742.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [psychiatric-assessment-schedule-for-adults-with-developmental-disability-toad.pdf](#)

Gelişimsel Yetersizliği Olan Yetişkinler için Psikiyatrik Değerlendirme Çizelgesi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

ARABPSYCHOLOGY.COM